

УДК 371.132:371.125

Олена Іванівна ФЕДОРЕНКО,

*завідувач кафедри педагогіки та психології факультету № 3
Харківського національного університету внутрішніх справ,
доктор педагогічних наук, професор;
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4948-9524>*

ФОРМИ І ЗАСОБИ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ В ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПРАВООХОРОНЦІВ

Розглянуто комплекс форм і методів, які можуть бути реалізовані з метою національно-патріотичного виховання в освітньому процесі закладу вищої освіти.

Ключові слова: виховання, національно-патріотичне виховання, форми, методи, курсанти, майбутні правоохоронці.

Освітній процес у закладі вищої освіти має бути спрямований на формування у майбутніх правоохоронців заходами національно-патріотичного виховання.

Актуальність національно-патріотичного виховання молоді, особливо нового покоління правоохоронців, зумовлюється процесами консолідації та розвитку українського суспільства, сучасними викликами, що стоять перед Україною, зокрема процесами реформування національної поліції, і вимагають подальшого вдосконалення системи національно-патріотичного виховання. Національно-патріотичне виховання має набути характеру системної і цілеспрямованої діяльності з формування у людини і громадянина високої національно-патріотичної свідомості, почуття відданості своїй державі.

Ефективність патріотичного виховання у позааудиторній діяльності значною мірою залежить від спрямованості виховного процесу, форм та методів його організації. Серед методів і форм патріотичного виховання пріоритетна роль належить активним методам, що ґрунтуються на демократичному стилі взаємодії, спрямовані на самостійний пошук істини і сприяють формуванню критичного мислення, ініціативи й творчості.

До таких методів належать: соціально-проектна діяльність, ситуаційно-рольові ігри, соціодрама, метод відкритої трибуни, соціально-психологічні тренінги, інтелектуальні аукціони, «мозкові атаки», метод аналізу соціальних ситуацій морально-етичного змісту, ігри-драматизації, створення проблемних ситуацій, ситуацій

успіху, аналіз конфліктів, моделей, стилів поведінки, прийняття рішень, демократичний діалог, педагогічне керівництво лідером і культивування його авторитету, використання засобів масової комунікації, методики колективних творчих справ, традицій, символіки, ритуалів, засобів народної педагогіки. Крім названих можна застосовувати також традиційні методи: бесіди, диспути, лекції, семінари, різні форми роботи з книгою, періодичною пресою, самостійне рецензування тощо. А саме:

– тематичні бесіди (наприклад, «Моя рідна Україна», «Знати і поважати Герб своєї Вітчизни, її прапор і гімн», «Наша вітчизна Україна», «Державна символіка Батьківщини», «Твої права і обов'язки», «Що таке воля», «Рід, родина, рідня», «Патріотизм – нагальна потреба України»);

– перегляд фільмів, телепередач і відеороликів патріотичного спрямування;

– заходи, які виховують любов до української мови («Свято рідної мови», «Шевченківське слово», «Літературні вечорниці», «Тиждень української мови», конкурс на кращий мовний плакат, конкурс декламаторів, конкурс на кращу розповідь української мови: загадок, прислів'їв, приказок, повір'їв, легенд, народних прикмет; екскурсії до країни; зустрічі з громадськими діячами, письменниками, поетами; мовні екскурсії, завдання яких виявити неграмотні, неоговорені вислови в об'явах, рекламах, вивісках, тощо; стенди «Як ми говоримо»);

– форми роботи, пов'язані з вивченням історії рідного краю і народу: історичне краєзнавство: відвідання місць історичних подій, вивчення літератури, збирання документів та матеріальних пам'яток, замальовування чи фотографування історично цінних об'єктів, виготовлення схем, макетів, щомісячного історичного календаря, влаштування виставок, заочна подорож: «Україно ти моя прекрасна», складання історії свого роду, участь в роботі шкільних гуртків, етнографічного та фольклорного ансамблів, оформлення кімнат народознавств, святкування Дня Конституції, Дня незалежності України;

– форми роботи військово-патріотичного виховання: патріотичні клуби, фестивалі патріотичної пісні; святкування Дня примирення, Дня Збройних сил України, Дня призовника, захисника Вітчизни, дня пам'яті Героїв Крут; змагання з військово-прикладних видів спорту, літні військово-спортивні табори, участь у військово-спортивних іграх, участь у фізкультурно-оздоровчому патріотичному комплексі «Козацький гарт»; інтелектуальні вікторини «Гордимся подвигами предків»;

- архівно-пошукова робота, екскурсії до музеїв, зустрічі з ветеранами ВВв, родичами загиблих захисників Батьківщини, випуск плакатів, буклетів, газет за матеріалами пошукової діяльності;

- участь у «Вахтах пам'яті», акціях «Збережемо пам'ять про подвиг», «Ветеран мого двору» та ін.;

- вивчення факультативних курсів за вибором «Історія української культури», «Видатні військові України», «Історія дипломатії», «Ми – громадяни», «Практичне право»;

- проведення семінарів, конференцій, «круглих столів»: «У пам'яті світ врятований», «Утверджувати ідеали культури миру – служити миру», «Діячі руху Опору в Україні в роки Другої Світової війни»;

- уроки пам'яті, уроки мужності: «Їх славні імена в літописі Великої Вітчизняної», «Зростаємо громадянами-патріотами землі, що Україною зветься», «Наша вулиця носить ім'я героя війни», «Діти, молодь у підпіллі в роки минулої війни», «Бойові нагороди воїнів, полководців, які визволяли Україну від нацистів», «Імена фронтовиків на обеліску братської могили у моєму населеному пункті»;

- засоби виховання правосвідомості – вивчення Конституції України, клуби юристів, дипломатів, зустріч з депутатами, працівниками правоохоронних органів, дискусії: «Чи варто завжди дотримуватись букви закону?», «Що значить бути патріотом?», «Свобода чи всюдозволеність?», теоретичні конференції: «Україна суверенна і незалежна, демократична, соціальна, правова держава», «Суть громадянського суспільства», захист рефератів: «Найважливіші функції Української держави», «Проблеми та спрямованість нашої економіки», «Свобода та особиста недоторканість громадян»

- виховання засобами праці – соціально-проектна діяльність, підприємництво, волонтерство, аукціони, ярмарки, індивідуальна трудова діяльність, розширення зеленої зони, впорядкування та догляд за подвір'ям, проведення операцій «Турбота», «Милосердя», «Біля мого будинку» та ін.

Цілеспрямована і систематична реалізація вказаних форм і заходів національно-патріотичного виховання в освітньому процесі закладу вищої освіти сприятиме формуванню у курсантів почуття громадянської обов'язку, любові до Батьківщини, рідного краю, мови, збереженню звичаїв і традицій свого народу.

Отримано 06.03.2021